
SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Z OBSAHU: *Konštrukcie obrazu kultúry*
Rurálne prostredie ako mikrokozmos?
Obraz štruktúry spoločnosti
Urbánne svety v etnologickom bádani

3-4

50

2002

Prvá strana: Kresba z Topoľčianok, 5.5.2001, autorka: Zora Vanovičová

Preklady: E. Herzánová, T. Bužeková, K. Popelková, K. Hlôšková

Text J. Ługowskiej redigovala M.M. Nowakowska

Dear Reader,

Slovenský národopis (Slovak Ethnology) is a quarterly with a long tradition, edited in the Slovak language by the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences in Bratislava, Slovakia.

This review publishes papers from all spheres of Slovak folk culture, past and present, including minorities and Slovaks abroad. The journal's articles range from research on the folk culture of every region of Slovakia (folk architecture, arts and crafts, costumes and clothing, folktales, songs, customs, traditions, etc.) through information on activities of ethnological research centres and museums, archival materials, book reviews to theoretical and comparative analyses of topical issues. The most interesting studies are published in English, and all the articles in Slovak have extended English summaries.

As the only periodical specifically devoted to the comparative study of Slovak folk, Slovenský národopis deepens the understanding of folk cultures throughout the world.

By becoming a regular subscriber of Slovenský národopis you will help to support an authoritative review for everyone interested in Slovak folk culture.

Distributed by:

Slovak Academic Press, Ltd.,
P. O. Box 57, Nám. Slobody 6
810 05 Bratislava
SLOVAKIA

Electronic version accessible via Internet
URL <http://www.elis.sk>

ŠÉFREDAKTORKA

Gabriela Kiliánová

VÝKONNÉREDAKTORKY

Hana Hlôšková

Tatiana Podolinská

EDIČNÁ RADA

Ľubica Droppová, Gyivicsán Anna, Martin Kanovský, Soňa Kovačevičová, Eva Krekovičová, Jan Krist, Milan Leščák, Martin Mešša, Magdaléna Pariková, Ján Podolák, Peter Salner, Zdeněk Uherek, Miroslav Válka

V prezentovanom čísle Slovenského národopisu sú online sprístupnené iba publikácie pracovníkov Ústavu etnológie SAV (v obsahu farebne odlišené).

Ostatné práce, na ktoré ÚEt SAV nemá licenčné zmluvy, sú vynechané.

Slovenský národopis je evidovaný v nasledujúcich databázach

www.ebsco.com

www.cejsh.icm.edu.pl

www.cceol.de

www.mla.org

www.ulrichsweb.com

www.willingspress.com

Impaktovaná databáza European Science Foundation (ESF)
European Reference Index for the Humanities (ERIH): www.esf.org

ŠTÚDIE

K i l i á n o v á, Gabriela: Etnológia na Slovensku na prahu 21. storočia: reflexie a trendy.....	277
N i e d e r m ü l l e r, Péter: Európska etnológia: Nová veda pre „nový“ svet.....	292
L u g o w s k a, Jolanta: Text ako predmet záujmu zainteresovaných spoločnosti a teórie kultúry.....	301

Konštrukcie obrazu kultúry

K o s t l i n, Konrad: Imagológia kohézie – kultúra a kontinuita, spoločnosť a identita...	309
L e š č á k, Milan: Folklor ako forma sociálnej komunikácie.....	318
<i>Komentár:</i> B e n e š, Bohuslav	330
K r e k o v i č o v á, Eva: Konštrukcia obrazu „seba“ a „iných“.....	332
<i>Komentár:</i> G a r a j, Bernard	342
P r o f a n t o v á, Zuzana: Hodnoty v procese transformácie a postmoderná kultúra.....	346
<i>Komentár:</i> K a n o v s k ý, Martin	351
H l o š k o v á, Hana: Ústna história vo vytváraní historickej pamäti.....	353
<i>Komentár:</i> P o s p í š i l o v á, Jana	363

Rurálne prostredie ako mikrokosmos?

<i>Komentár:</i> Š k o v i e r o v á, Zita	366
S t o l i č n á, Rastislava: Možnosti konštruovania obrazu tradičnej rurálnej kultúry kartografickou metódou.....	369
B a r ň a, Gábor: Výsledky a nádeje v etnologickom sociálnom výskume v Maďarsku	376

Obraz štruktúry spoločnosti

S á r k á n y, Mihály: Výskum premien štruktúry rurálneho spoločenstva v Maďarsku v 2. pol. 20. storočia.....	386
B e ň u š k o v á, Zuzana – R a t i c a, Dušan: Obraz spoločnosti a jej fungovanie v slovenskej etnológii v 2. pol. 20. storočia.....	395

K a n d e r t, Josef: Skupiny sítě skupinových vzťahů.....	405
F a l ť a n o v á, Lubica: Podmienky zamestnanosti v poľnohospodárstve.....	410
<i>Komentár:</i> P a r í k o v á, Magdaléna	418
M a n n, Arne: Prehľad romistiky na Slovensku.....	421
<i>Komentár:</i> W e i n e r o v á, Renata	431

Urbánne svety v etnologickom bádani

U h e r e k, Zdeněk: Globalizace a urbanizace – trendy a výsledky výzkumů.....	443
P o p e l k o v á, Katarína – S a l n e r, Peter: Urbánny svet v slovenskej etnológii	444
<i>Komentár:</i> M a y e r, Vera	452
L u t h e r, Daniel: Mikrosvety a (makro-)svet mesta.....	455
<i>Komentár:</i> B i t u š í k o v á, Alexandra – D a r u l o v á, Jolanta	462

ROZHLADY-SPRÁVY-GLOSÝ

Pozdrav do južných Čiech jubilantke Eve Davidovej (Arne M a n n).....	464
PhDr. Štefan Mruškovič jubiluje (Mojmír B e n ž a).....	467
Životné jubileum Mgr. L. Falťanovej, CSc. (Rastislava S t o l i č n á).....	469
Pavel Habáň – začínajúci päťdesiatnik (Ladislav M l y n k a).....	473
PhDr. Michal Markuš, CSc. 90-ročný (Janko K o m a).....	475
Emke Drábikovej (Peter S l a v k o v s k ý).....	476

RECENZIE – ANOTÁCIE

Lasta Džapovič: Zemľa – verovaňja i ritualy (Rastislava S t o l i č n á).....	478
Lidové tance a detské hry vo filmotéce EÚ AV ČR (Stanislav D ú ž e k).....	478
Aida Brenko, Željko Dugac, Mirjana Randić: Národná medicína (Dušan B e l k o).....	480

STUDIES

- K i l i á n o v á, Gabriela:** Ethnology in Slovakia at the beginning of the 21st century: reflections and trends..... 277
- N i e d e r m ü l l e r, Péter:** European Ethnology: changing life in a changing world..... 292
- Ľ u g o w s k a, Jolanta:** Text as a subject of contemporary folkloristics and the theory of culture..... 301
- Constructions of the picture of culture*
- K ö s t l i n, Konrad:** Die Imagology der Kohärenz..... 309
- L e š č á k, Milan:** Folkloristik als Teil für die Untersuchung des breiten Spektrums der sozialen Kommunikation..... 318
Commentary: B e n e š, Bohuslav..... 330
- K r e k o v i č o v á, Eva:** Eine Konstruktion des Bildes von „sich“ und „anderen“... 332
Commentary: G a r a j, Bernard..... 342
- P r o f a n t o v á, Zuzana:** Values in the process of transformation and postmodern culture..... 346
Commentary: K a n o v s k ý, Martin... 351
- H l ô š k o v á, Hana:** Oral history and creating historical memory..... 353
Commentary: P o s p í š i l o v á, Jana 363
- Rural world as a mikrokosmos?*
Commentary: Š k o v i e r o v á, Zita... 366
- S t o l i č n á, Rastislava:** Possible ways of constructing the picture of traditional rural culture by using cartographic method..... 369
- B a r n a, Gábor:** Changing society – changing science..... 376
- Images of structure of society*
- S á r k á n y, Mihály:** Studies on changing rural social structure in Hungary..... 386
- B e ň u š k o v á, Zuzana – R a t i c a, Dušan:** Das Bild des Gesellschaft und ihr Funktionieren in der Slowakischen Ethnologie..... 395
- K a n d e r t, Josef:** Groups and nets of group relations..... 405
- F a l ě a n o v á, Lubica:** Employment situation in agriculture..... 410
Commentary: P a r í k o v á, Magdaléna..... 418
- M a n n, Arne:** The outline of the Romany studies in Slovakia..... 421
Commentary: W e i n e r o v á, Renata 431
- Urban world in ethnological research*
- U h e r e k, Zdeněk:** Globalization and urbanization..... 443
- P o p e l k o v á, Katarína – S a l n e r, Peter:** Die urbane Welt in der Slowakischen Ethnologie..... 444
Commentary: M a y e r, Vera..... 452
- L u t h e r, Daniel:** Mikrowelten and (Makro)welten in den Städten..... 455
Commentary: B i t u š í k o v á, Alexandra – D a r u l o v á, Jolanta..... 462
- NEWS-HORIZONS-GLOSSARY
- Jubilee of Eva Davidová (Arne M a n n) 464
- Jubilee of PhDr. Štefan Mruškovič (Mojmír B e n ž a)..... 467
- Jubilee of Mgr. L. Faltánová, CSc. (Rastislava S t o l i č n á)..... 469
- Jubilee of Pavel Habán (Ladislav M l y n k a).. 473
- Jubilee of PhDr. Michal Markuš, CSc. (Janko K o m a)..... 475
- An obituary for Emka Drábiková (Peter S l a v k o v s k ý)..... 476
- BOOKREVIEWS-ANNOTATIONS 478

Vážení čitatelia, milí priatelia

Číslo 3-4 v roku 2002 je celé venované príspevkom, ktoré odznali na medzinárodnej konferencii *Etnológia na Slovensku na prahu 21. storočia: reflexie a trendy*, ktorú Ústav etnológie SAV usporiadal pri príležitosti 55. výročia založenia pracoviska 5.-7. novembra 2001 v Topoľčiankach v spolupráci a za podpory Kultúrneho inštitútu Maďarskej republiky, Národného komitétu Programu UNESCO MOST, Odborového zväzu pracovníkov SAV, Predsedníctva SAV, Rakúskeho inštitútu pre východnú a juhovýchodnú Európu a Slovenskej národopísnej spoločnosti pri SAV.

Cieľom konferencie bolo diskutovať o otázkach, ktoré sa odvíjajú od bádateľskej činnosti na Slovensku, no kladú si ich výskumníci aj v iných krajinách Európy i zámoria. Reflexie – čiže obzretia sa za seba, a trendy – úvahy o smerovaní ďalšieho bádania, redakcia rozdelila do štyroch tematických blokov v zhode s blokmi na konferencii: *Konštrukcie obrazov kultúry*, *Rurálne prostredie ako mikrokozmos? Obraz štruktúry spoločnosti v etnologickom bádani* a *Urbánne svety v etnologickom bádani*.

Myšlienku usporiadať konferenciu k 55. výročiu založenia pracoviska, nastolila v roku 1999 vtedajšia predsedkyňa Vedeckej rady Rastislava Stoličná a vypracovala prvý námet podujatia. V roku 2000 Gabriela Kiliánová a Rastislava Stoličná pripravili koncept konferencie v spolupráci s odborníkmi za jednotlivé bloky. Tematické bloky odborne pripravili: *Konštrukcie obrazov kultúry*: Hana Hlôšková, Gabriela Kiliánová, Eva Krekovičová, Milan Leščák a Zuzana Profantová. *Rurálne prostredie ako mikrokozmos?* Mojmir Benža, Oľga Danglová, Peter Slavkovský a Rastislava Stoličná. *Obraz štruktúry spoločnosti v etnologickom bádani*: Zuzana Beňušková, Ľubica Falťanová, Arne B. Mann a Dušan Ratica. *Urbánne svety v etnologickom bádani*: Daniel Luther, Katarína Popelková a Peter Salner. Hlavný referát Gabriely Kiliánovej oponovali Eva Krekovičová, Juraj Podoba, Katarína Popelková a Rastislava Stoličná.

Na konferencii odznalo niekoľko typov referátov a redakcia ich zachovala v rovnakom členení. Podujatie otvárali tri hlavné referáty smerujúce k základnej otázke konferencie – k premenám etnológie (v jej rámci i folkloristiky) v súčasnom období. V ďalšej časti nasledovali trojaké príspevky. Jednak to boli referáty pracovníkov Ústavu etnológie SAV, v ktorých predložili na diskusiu bádateľské výsledky a výskumné otázky. Z toho dôvodu organizátori vopred požiadali o komentáre kolegov a kolegyne, ktorí pracujú v podobnej výskumnej oblasti. Ďalej Ústav etnológie SAV pozval bádateľov, ktorí sa zaoberajú problematikou tematických blokov, aby sa podelili s účastníkmi konferencie o svoje výsledky.

V dvojčísele nie sú publikované príspevky Olgy Danglovej, ktorej referát vychádzal zo štúdie, publikovanej v Slovenskom národopise 49/2001/3 a Edith Hörander, ktorá zo zdravotných dôvodov nemohla odovzdať svoj komentár k referátu Rastislavy Stoličnej. Redakcia s poľutovaním konštatuje, že z technických príčin nebolo možné publikovať komentár Jaroslava Čukana k príspevku Zuzany Beňuškovej a Dušana Raticu.

Redakcia dúfa, že publikované príspevky budú pre čitateľov inšpiratívne a vyvolajú ďalšiu diskusiu v odbore etnológia a kultúrna/sociálna antropológia.

redakcia

Vydáva Ústav Slovenskej akadémie vied v Slovak Academic Press, spol. s r.o.

Ročník 50, 2002, číslo 3-4

Hlavná redaktorka:

PhDr. Gabriela Kiliánová, CSc.

Výkonné redaktorky:

PhDr. Hana Hlôšková, CSc., Tatiana Podolinská, PhD.,

Redakčná rada: Doc. PhDr. Eubica Droppová, CSc., Univ. prof. Dr. Anna Divičanová, CSc. Drh.b., Mgr. Martin Kanovský, PhD., PhDr. Soňa Kovačevičová, DrSc., PhDr. Eva Krekovičová, DrSc., PhDr. Jan Krist, Doc. PhDr. Milan Leščák, CSc., PhDr. Martin Mešša, Doc. PhDr. Magdaléna Paríková, CSc., Prof. PhDr. Ján Podolák, DrSc., PhDr. Peter Salner, CSc., PhDr. Zdeněk Uherek, CSc., PhDr. Miroslav Válka, PhD.

Adresa redakcie: Klemensova 19, 813 64 Bratislava

Registr. č. 7091

Rozširuje, objednávky a predplatné (aj do zahraničia) prijíma:

Slovak Academic Press, spol. s r. o. P. O. Box 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava

SLOVAK ETHNOLOGY

Quarterly Review of the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences

Vol. 50, 2002, Number 3-4

Editors: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Address of Editor: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slovakia

Distributed by Slovak Academic Press, Ltd., P. O. Box 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava, Slovakia
and SLOVART G. T. G. Ltd., Krupinská 4, P. O. Box 152, 852 99 Bratislava, Slovakia

L'ETHNOLOGIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'ethnologie de l'Académie slovaque des sciences

Année 50, 2002, No 3-4

Rédacteurs: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Adresse de la rédaction: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slovaquie

SLOWAKISCHE ETHNOLOGIE

Zeitschrift des Ethnologischen Institutes der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 50, 2002, Nr. 3-4

Redakteure: Gabriela Kiliánová, Hana Hlôšková, Tatiana Podolinská

Redaktion: Klemensova 19, 813 64 Bratislava, Slowakei

SLOVENSKÝ NÁRODOPIIS

ISSN 1335-1303

MIČ 49 €

SAP
SLOVENSKÝ ANTIKVARIÁT
